

Blodsmitta

Fredrik Månsson

Infektionskliniken Malmö

Skånes Universitetssjukhus

Blodsmitta

- HIV (humant immunbristvirus)
- HTLV (humant t-cells leukemivirus)
- Hepatit A, B, C, D, E
- Andra virussjukdomar
- Malaria

Blodsmitta

- Smittvägar:
  - Blod
    - Transfusioner, injektioner, stickskador, piercing, tatuering
  - Saliv – ffa Hepatit B
  - Sexuellt
  - Graviditet och amning – mor till foster/barn

Blodsmitta

- I praktiken talar vi i sjukvården om HIV, Hepatit B (HBV) och Hepatit C (HCV)
  - Epidemiologi
  - Klinisk bild
  - Diagnostik
  - Behandling
  - Transmission
  - Prevention

HIV

GLOBAL REPORT

Global summary of the AIDS epidemic | 2009

Number of people living with HIV

Total	33.3 million [31.4 million–35.3 million]
Adults	30.8 million [29.2 million–32.6 million]
Women	15.9 million [14.8 million–17.2 million]
Children (<15 years)	2.5 million [1.6 million–3.4 million]

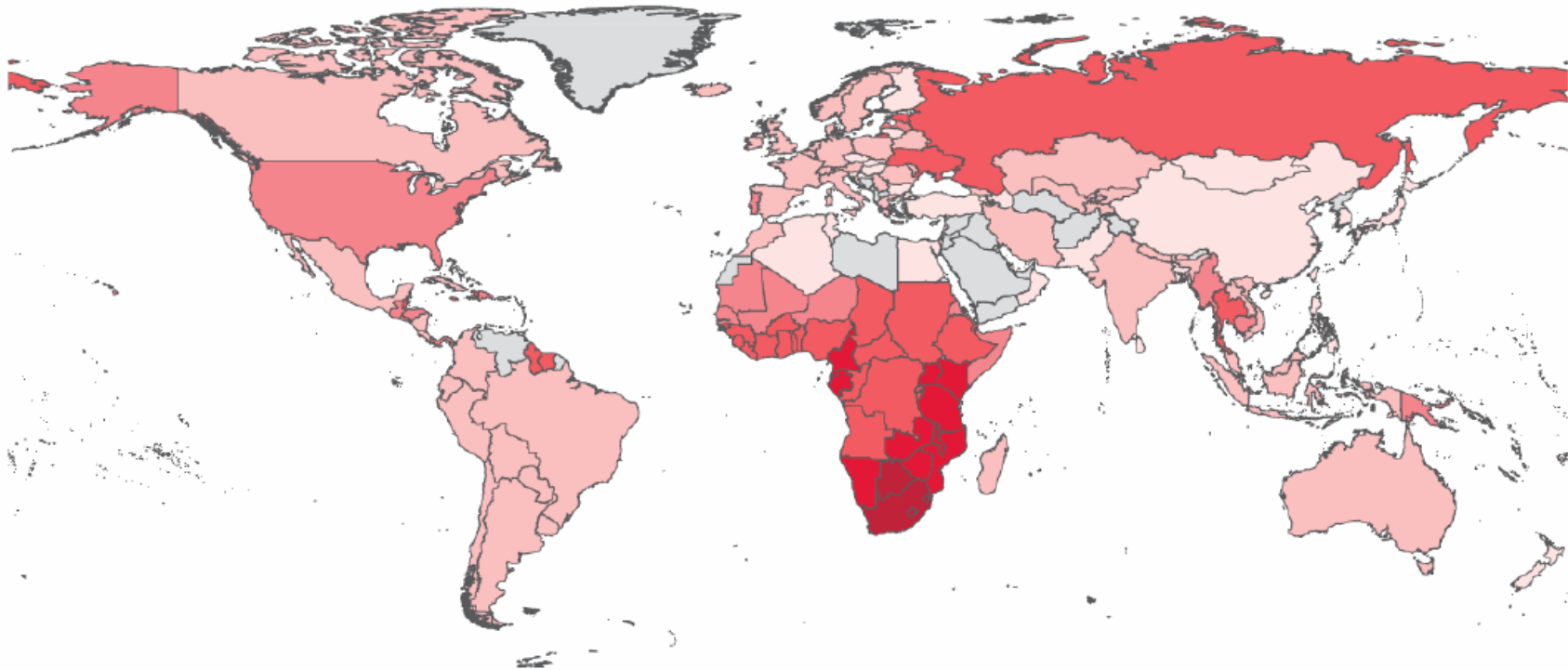
People newly infected with HIV in 2009

Total	2.6 million [2.3 million–2.8 million]
Adults	2.2 million [2.0 million–2.4 million]
Children (<15 years)	370 000 [230 000–510 000]

AIDS deaths in 2009

Total	1.8 million [1.6 million–2.1 million]
Adults	1.6 million [1.4 million–1.8 million]
Children (<15 years)	260 000 [150 000–360 000]

HIV

■ No data   ■ <.1%   ■ .1% - <.5%   ■ .5% - <1%   ■ 1% - <5%   ■ 5% - <15%   ■ >15% - 28%

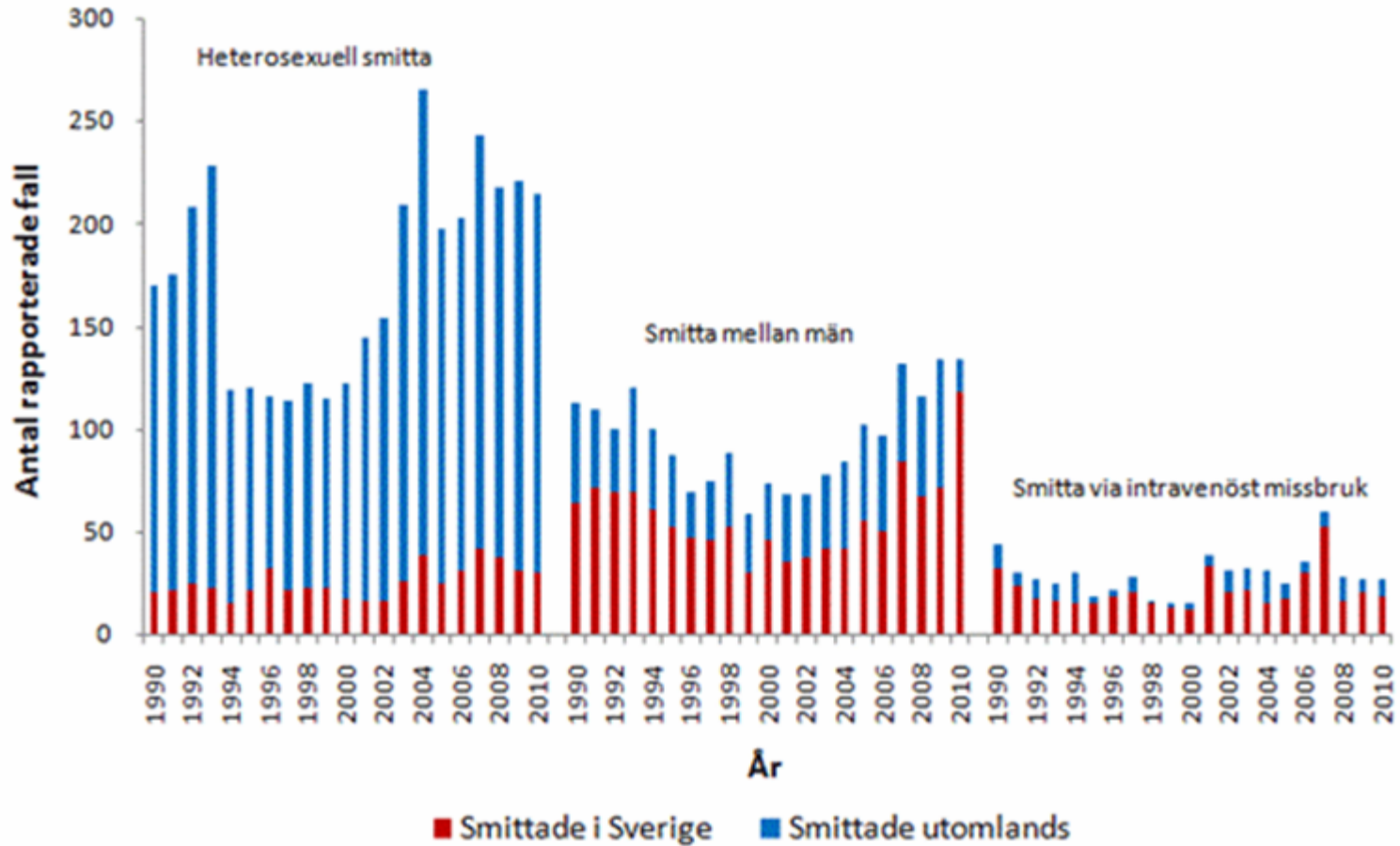
Source: UNAIDS.

HIV

- Sverige – (Smittskyddsinstitutet 2010)
  - 9400 fall sedan epidemin startade
  - 465 nya fall rapporterade 2010
  - 2346 AIDS-diagnos
  - 2182 avlidna

- Idag beräknas ca 5500 personer med HIV-infektion följas på infektionsmottagningar i Sverige (InfCare HIV)

HIV

HIV

- Inkubationstid – ca 2 veckor
- Målceller – CD4+ T-lymfocyter
- Retrovirus – inkorporeras i humant DNA Gradvis försämring av immunförsvaret
- Ca hälften har symptomatisk primärinfektion
- Opportunistiska infektioner och tumörer
  - Tuberkulos, Toxoplasmos, Herpes, Candida, pneumocystispneumoni, tarmparasiter
  - Kaposi sarkom, lymfom
- AIDS – förvärvat immunbristsyndrom

HIV - diagnostik

- Antikroppstest
- Antigentest
- Kombinerade antigen/antikroppstest
- HIV-RNA
- CD4-nivåer
- Sekvensering – mutationsanalyser och subtypbestämning
- (Co-receptoranalyser)

HIV - behandling

- Behandling av opportunistiska infektioner
- Behandling av HIV-infektionen
  - Kombinationsterapi
  - Fyra olika klasser av antiretrovirala läkemedel
  - Olika biverkningsprofiler – lipoatrofi, blodfettsrubbningsar, hjärt-kärlsjukdom, njurpåverkan, leverpåverkan, allergier, hematologi, pankreatit etc
  - Följsamhet viktig! Annars stor risk för resistensutveckling

Hepatit C

- Ca 170 miljoner kroniska bärare globalt
- 30% prevalens i vissa länder
- Sverige:
  - 40.000 personer med kronisk HCV
  - 1944 fall rapporterade 2010 – 44% smittade via intravenöst missbruk

Akut Hepatit C

- Inkubationstid 1-2 månader
- Oftast subklinisk – 20% har symptom
- Om symptom – akut hepatit - – ikterus, buksmärtor, illamående, kräkningar, mörk urin, avfärgad faeces
- Spontanutläkning i 20-50%, resten blir kroniska bärare

Kronisk Hepatit C

- 20% utvecklar cirrhos inom 20 år
- 20% av dessa utvecklar Hepatocellulär cancer (HCC)
- Riskfaktorer för cirrhos: män, hög ålder vid smitta, alkoholkonsumtion, co-infektion med HIV eller HBV

Hepatit C - diagnostik

- Antikroppar
- HCV-RNA
- Sekvensering - Genotypsbestämning

Hepatit C - behandling

- Interferoner + Ribavirin - injektionsbehandling
- Behandlingslängd 24-48 veckor, beror på genotyp och behandlingssvar
- Mycket biverkningar – allmänna (feber, trötthet, värk), psykiska, neurologi, hematologi, autoimmuna reaktioner
- Nya behandlingar under utveckling – proteashämmare, polymerashämmare

Hepatit B

- Globalt:
- Ca 2 miljarder har varit eller är smittade
- 350-400 miljoner kroniska bärare,
- 20% kroniska bärare i Sydostasien, där nästan 100% av vuxen befolkning visar serologiska tecken på genomgången infektion
- Ca 600.000 dödsfall årligen i akut hepatit eller följsjukdom av kronisk hepatit

Hepatit B

- Sverige
  - 1596 anmälda fall 2010, varav 125 akuta infektioner
  - Övriga 1382 med kronisk infektion ffa smittade utomlands
  - Intravenösa missbrukare största inhemska riskgruppen, flera epidemier under 2000-talet.

Akut Hepatit B

- Akut hepatit - kliniska symptom i 50% av fallen, hälften av dessa får ikterus
- Inkubationstid 2-6 månader

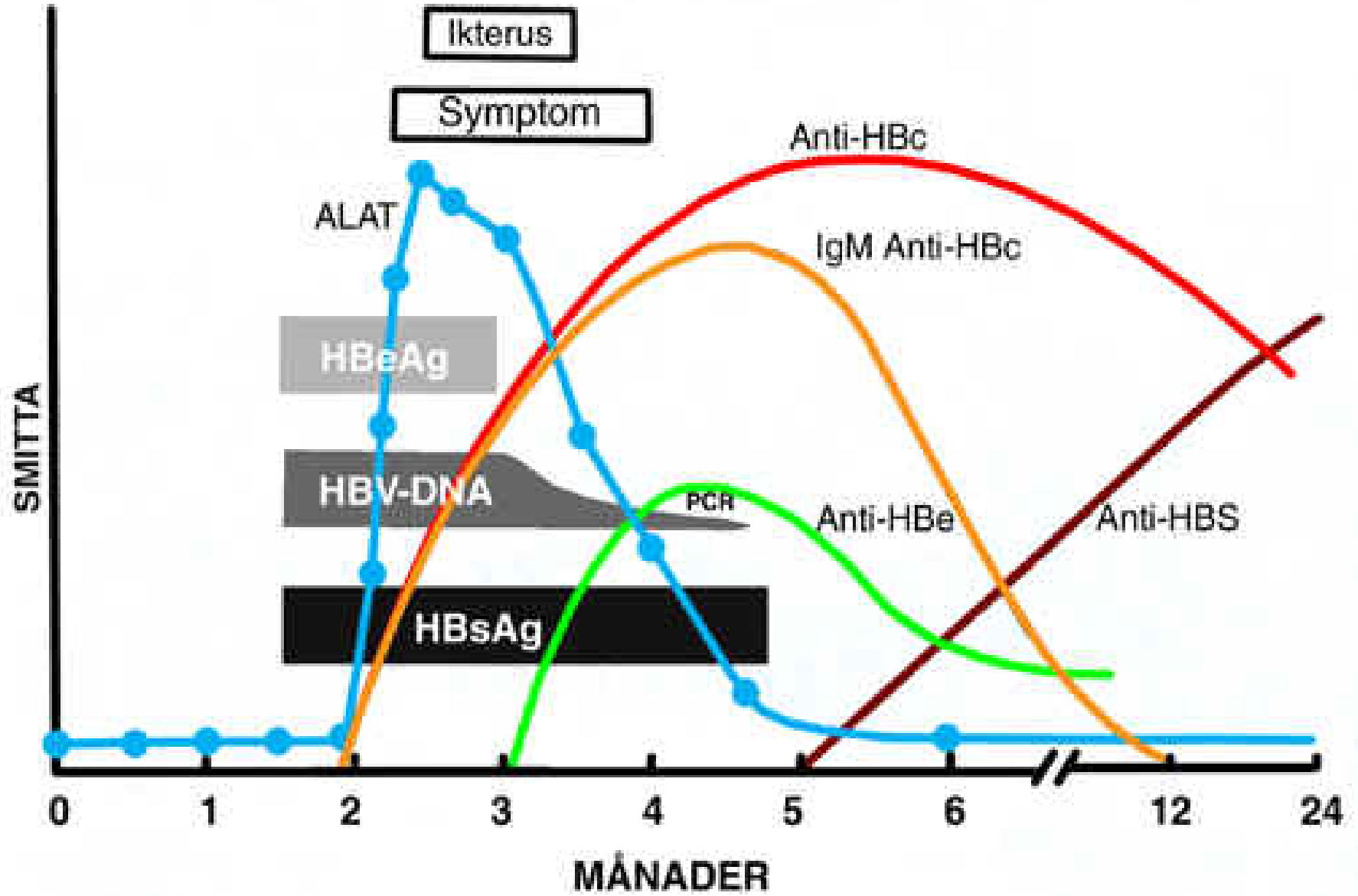
Kronisk Hepatit B

- 95% av barn år som smittas som nyfödda utvecklar kronisk infektion
- <5% av vuxna utvecklar kronisk infektion
- Ca 25% av personer med kronisk HBV utvecklar allvarlig leversjukdom
- Cirrhos
- Hepatocellulär cancer (HCC)

Hepatit B - diagnostik

- Serologi – antikroppar
- Antigentester
- HBV-DNA
- Sekvensering- genotypning

AKUT HEPATIT B

Hepatit B - behandling

- Interferoner
  - bättre svar vid vissa genotyper
  - Ingen resistensutveckling
  - Problem med interferonrelaterade biverkningar
- Proteashämmare och Nukleosidanaloger
  - Mindre biverkningar
  - Längre behandlingstid
  - Risk för resistens
  - Bra vid co-infektion med HIV

Smittorisker

- HIV – stickskada – låg smittsamhet, högst 0,3%. Ingen vårdpersonal i Sverige hittills smittad genom stickincident.
- HBV – Hög smittsamhet – upp till 30% om patienten är i s k toleransfas – hög viremi!
- HCV – smittsamhet 0,5-4% om index har pågående viremi.
- Vid fungerande behandling reduceras risken för smitta drastiskt

Prevention

- Mekaniskt skydd – handskar, glasögon etc
- Vaccination – Hepatit B
  - 3 doser
  - Titerkontroll – upprepade doser vid uteblivet antikroppssvar

Handläggning stickskada

- Stick-, skärskador och stänk på slemhinnor med potentiellt smittsamt blod eller annan kroppsvätska
- Prover:
  - Blodsmittescreening på indexperson.
OBS – informera indexperson – har rätt att vägra. Skriv ”stickskada indexperson”
  - Blodsmittescreening + anti-HBs + ASAT, ALAT på exponerad person. Skriv ”stickskada – utgångsprov”. Ange vaccinationsstatus

Handläggning stickskada

- Provsvar:
  - Indexperson – provtagande klinik ansvarar
  - Exponerad – ange att remissvar ska skickas till infektionskliniken mottagning
  - Betalningsansvarig – Smittskydd Skåne

<p>påvisning</p> <p><i>terial</i> ret ölvätska lasma</p> <p>ror) ynxaspirat ynx pinnprov</p> <p>ekret</p>	<p>Ett serumrör för analyser inom denna ruta</p> <p>Screening</p> <p>☒ Blodsmittescreening (HIV, hepatit B & C)</p> <p>☐ Syfilis (lues)</p> <p>☐ Screening av gravida (HIV, hepatit B, Syfilis, rubella-immunitet - om ej känd)</p> <p>HIV</p> <p>☐ HIV screeningtest (anti-HIV och HIV-antigen)</p>
<p>undersökning</p> <p>rus ; oro- & sapovirus) galovirus (CMV) rus simplex-virus a A & B-virus eumovirus virus (HPV) vaccivirus</p>	<p>Hepatit</p> <p>Hepatit A</p> <p>☐ Infektion (anti-HAV IgM) ☐ Immunitet (anti-HAV IgG)</p> <p>Hepatit B</p> <p>☐ HBsAg (infektion) ☐ Anti-HBc ☒ Anti-HBs (vaccination)</p> <p>Hepatit C</p> <p>☐ Anti-HCV</p> <p>HTLV</p> <p>☐ HTLV I & II, screeningtest</p>

- Skriv:
  - Stickskada
  - Vaccinationsstatus

Handläggning stickskada

- Vid känd HIV:
  - Post-expositionsprofylax (PEP) – trippelbehandling påbörjas snarast, senast inom 36 timmar
  - 4 veckors behandling
  - Kontroll av anti-HIV efter 6, 12 och 24 veckor.
  - Om PEP inte givits – kontroll efter 3 månader

Handläggning stickskada

- Vid känd Hepatit B:
  - Ovaccinerad ges Immunoglobulin (Au-nativ), helst inom 24 timmar
  - Vaccination påbörjas samtidigt
  - Immunoglobulin ges även till person som inte svarat på vaccination

Handläggning stickskada

- Vid känd Hepatit C:
  - Komplettera indexpersonens provtagning med HCV-RNA
  - Profylaktisk åtgärd saknas
  - Var observant på symptom på akut hepatit

Sammanfattning

- HIV och HCV – låg smittorisk inom sjukvården
- HBV – högre smittorisk, viktigt med vaccination
- Effektiv behandling finns för merparten av patienterna
- Ytterligare nya behandlingsregimer på gång

Påminnelse

- De mest smittsamma patienterna är ofta de där vi inte misstänker blodsmitta och därför slappnar av vad gäller mekaniskt skydd – var alltid lika noga med skyddsutrustning oavsett vem som sitter i stolen!

Tack!

